

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 386/2014-89

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti A., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti B., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti M., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti A., s. r. o., obchodnej spoločnosti D., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., a obchodnej spoločnosti F., s. r. o., zastúpených advokátom Mgr. Rastislavom Hanulákom, Advokátska kancelária Capitol Legal Group s. r. o., so sídlom Kollárovo námestie 20, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1, 2, 3 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 55 ods. 2 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj vo veci namietaného porušenia práv zaručených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 49 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0015/2014/E, 8991-2013-BA z 21. novembra 2013, ako aj ustanoveniami

§ 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti A., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti B., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti M., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti A., s. r. o., obchodnej spoločnosti D., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., a obchodnej spoločnosti F. s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti A., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti B., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti M., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti E., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., s. r. o., obchodnej spoločnosti P., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti R., s. r. o., obchodnej spoločnosti A., s. r. o., obchodnej spoločnosti D., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., obchodnej spoločnosti S., s. r. o., a obchodnej spoločnosti F., s. r. o., vo veci

namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1, 2, 3 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 55 ods. 2 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj vo veci namietaného porušenia práv zaručených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), v čl. 14 dohovoru a čl. 49 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „Zmluva o EU“) rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „úrad pre reguláciu“) č. 0015/2014/E, 8991-2013-BA z 21. novembra 2013, ako aj ustanoveniami § 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike (ďalej len „vyhláška o regulácii“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú výrobcami elektriny zo slnečnej energie, ktorí sú napojení do distribučnej sústavy el. energie prevádzkovej obchodnou spoločnosťou Východoslovenská distribučná, a. s. (ďalej len „regulovaný subjekt“). Na základe § 14 ods. 11 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach (ďalej len „zákon o regulácii“) v spojení s § 26– § 28 vyhlášky o regulácii vydal úrad pre reguláciu cenové rozhodnutie č. 0015/2014/E, 8991-2013-BA z 21. novembra 2013 (ďalej len „cenové rozhodnutie“), ktorým určil pre regulovaný subjekt tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny a podmienky ich uplatnenia na obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovatelia namietajú, že ich práva boli porušené v prvom rade v príčinnej súvislosti s vyhláškou o regulácii, konkrétne jej ustanoveniami § 26 ods. 23, 24 a 26, ako aj § 29 ods. 13 a 14, a následne tiež na jej základe vydaným cenovým rozhodnutím, do ktorého sa v podstate mal premietnuť obsah označených ustanovení vyhlášky o regulácii a v tejto súvislosti sťažovatelia v sťažnosti uviedli:

«Sťažovatelia majú tiež za to, že ich... základné práva a slobody boli porušené aj vyhláškou Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike..., konkrétne ustanoveniami § 26 ods. 23, 24 a 26

a § 29 ods. 13 a 14 Vyhlášky, ktorými Porušovateľ určil povinnosť Sťažovateľov platiť Regulovanému subjektu platbu za prístup do distribučnej sústavy Regulovaného subjektu.

Hoci z formálno-právneho hľadiska má Vyhláška povahu všeobecne záväzného právneho predpisu, Sťažovatelia poukazujú na to, že z materiálneho hľadiska majú napadnuté ustanovenia Vyhlášky povahu individuálneho správneho aktu, ktorého preskúmanie podlieha právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky v zmysle článku 127 Ústavy SR. ...

Z formálneho hľadiska predstavuje Vyhláška procesný predpis, ktorým sa určujú podrobnosti procesu schvaľovania cien tovarov a regulovaných činností v elektroenergetike a podmienok ich uplatňovania ... Podľa Vyhlášky sa postupuje pri určovaní a schvaľovaní cien a podmienok ich uplatňovania v cenovom konaní, výsledkom ktorého je vydanie cenového rozhodnutia... Vyhláška ako všeobecne záväzný právny predpis je preto pre Sťažovateľov v zásade nenapadnuteľná (s výnimkou bližšie špecifikovanou v článku IV B tejto sťažnosti), napadnúť však možno akt jej aplikácie, ktorým je práve Cenové rozhodnutie, konkrétne jeho napadnutá časť vzťahujúca sa aj na Sťažovateľov a upravujúca podmienky uplatňovania Tarify za RK. ...

... je obsah napadnutej časti Cenového rozhodnutia obsahovo totožný s príslušnými ustanoveniami Vyhlášky, t. j. obsah Vyhlášky sa v rámci cenového konania „premietol“, aj do Cenového rozhodnutia. ...»

Sťažovatelia považujú vyhlášku o regulácii a na jej základe vydaný cenový predpis, ktorými im mala byť ako výrobcem elektriny zavedená s účinnosťou od 1. januára 2014 nová povinnosť, a to povinnosť platiť regulovanému subjektu (Východoslovenská distribučná, a. s.) za prístup do regionálnej distribučnej sústavy na distribúciu elektriny tarifu za tzv. rezervovanú kapacitu (ďalej len „tarifa za RK“), za neústavné najmä z dôvodu, že táto povinnosť, ktorá do 31. decembra 2013 neexistovala, je uložená aj výrobcem elektriny, ktorý s regulovaným subjektom nemajú uzavreté zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, a teda ani de facto nevyužívajú distribučnú sústavu regulovaného subjektu, ktorému by mali platiť. Sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že práve oni sú takými výrobcami elektriny, pričom navyše sú výrobcami elektriny, ktorí majú právo na podporu podľa zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore

obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podpore obnoviteľných zdrojov“), ktorá podpora je zabezpečená povinnosťou regulovaného subjektu povinne od nich odoberať celý objem nimi vyrobenej elektriny a to na výstupe zo zariadenia na výrobu elektriny, resp. na vstupe do distribučnej sústavy, takže *„Sťažovatelia teda de iure ani de facto neuskutočňujú prepravu elektriny distribučnou sústavou, a preto niet žiadneho racionálneho dôvodu na zabezpečovanie prístupu do distribučnej sústavy pre zariadenia Sťažovateľov (rezerváciu distribučnej kapacity) a uzavieranie zmluvy o prístupe a distribúcii“*, a teda v konečnom dôsledku tak podľa sťažovateľov nie je ani právny dôvod na to, aby regulovanému subjektu platili tarifu za RK.

V súvislosti s uvedeným sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

«Sťažovatelia považujú za potrebné zdôrazniť, že podľa právneho stavu uplatňovaného do konca roka 2013 neboli vôbec povinní platiť takúto platbu, a to ani v prípade, ak im bola regulovaná činnosť prístupu do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny alebo činnosť prístupu do prenosovej sústavy a prenosu elektriny poskytovaná a mali na tieto účely uzavretý s Regulovaným subjektom príslušný zmluvný vzťah (táto služba bola v tom čase poskytovaná bezplatne). Podľa predchádzajúceho právneho stavu boli za poskytovanie takejto služby povinní platiť iba odberatelia elektriny pripojení do distribučnej sústavy alebo prenosovej sústavy. Pre výrobcov elektriny tak ide o úplne novú povinnosť. ...

Špecifikom tejto platby však je, že sa povinnosť na jej platenie ukladá aj výrobcom elektriny, ktorí nemajú s Regulovaným subjektom uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, a teda nielen zmluvne ale ani de facto nevyužívajú distribučnú sústavu Regulovaného subjektu. Napadnutá časť Cenového rozhodnutia je tak v tomto ohľade totožná so znením ust. § 26 ods. 23 Vyhlášky, podľa ktorého „Výrobcom elektriny pripojeným do regionálnej distribučnej sústavy sa uhrádza prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy platba za prístup do distribučnej sústavy vo výške podľa predchádzajúcej vety na základe faktúry vystavenej prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá

s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o pripojení alebo zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny."

Tarifa za RK sa má tak voči takýmto výrobcom uplatňovať ako fixný mesačný poplatok na základe faktúry vystavenej Regulovaným subjektom, a to bez ohľadu na existenciu záväzku na poskytovanie regulovanej činnosti prístupu do distribučnej sústavy a distribúcie, na rozsah využívania distribučnej sústavy Regulovaného subjektu či na rozsah elektriny vyrobenej Sťažovateľmi.

Medzi výrobcov elektriny, ktorí nemajú s Regulovaným subjektom uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny a túto regulovanú činnosť v praxi ani nevyužívajú patria aj Sťažovatelia. Žiaden právny predpis im pritom povinnosť uzavrieť zmluvu a využívať distribučnú sústavu Regulovaného subjektu neukladá, ba dokonca v zmysle ust. § 27 ods. 1 písm. b) Zákona o energetike je uzavretie zmluvy o prístupe do sústavy považované „len“ za právo výrobcu a nie jeho povinnosť. ...

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že Sťažovatelia patria medzi výrobcov elektriny s právom na podporu podľa zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o podpore“), a to najmä s právom na podporu formou povinného odberu elektriny za cenu elektriny na straty, ktorú zabezpečuje práve Regulovaný subjekt. Podstatou tejto formy podpory pritom je, že celý objem elektriny, ktorý Sťažovatelia vyrobia je dodaný a odobratý zo zariadenia na výrobu elektriny (t.j. na výstupe zo zariadenia na výrobu elektriny resp. na vstupe do distribučnej sústavy). Sťažovatelia teda de iure ani de facto neuskutočňujú prepravu elektriny distribučnou sústavou, a preto niet žiadneho racionálneho dôvodu na zabezpečovanie prístupu do distribučnej sústavy pre zariadenia Sťažovateľov (rezerváciu distribučnej kapacity) a uzavieranie zmluvy o prístupe a distribúcii.

Sťažovatelia majú navyše za to, že im prepravu elektriny distribučnou sústavou (distribúciu elektriny) neumožňuje ani platná legislatíva, keďže podľa ust. § 4 ods. 10 Zákona o podpore je každý z nich povinný „dodať prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy, u ktorého si uplatňuje podporu, celý objem vyrobenej elektriny“. Po splnení tejto povinnosti tak Sťažovateľom „neostáva“ žiadna elektrina, ktorú by mohli prepravovať distribučnou sústavou k ďalším odberateľom.

Z uvedeného vyplýva, že Sťažovatelia vôbec nepotrebujú uzavierať s Regulovaným subjektom zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny a ani tieto regulované služby využívať. Napriek tomu im však Cenové rozhodnutie a Vyhláška ukladajú povinnosť platiť Tarifu za RK. ...

Na základe uvedených skutočností je tak zrejmé, že Sťažovatelia sú priamo dotknutí na svojich právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach Cenovým rozhodnutím a Vyhláškou (v rozsahu napadnutej časti), keďže bez ohľadu na využívanie distribučnej sústavy Regulovaného subjektu musia platiť každý mesiac Tarifu za RK, a to „len“ na základe faktúry vystavenej Regulovaným subjektom. V nasledujúcich častiach tejto sťažnosti pritom preukazujú, že Cenovým rozhodnutím a Vyhláškou (vydanými Porušovateľom) došlo tiež k zásahu do ich základných práv a slobôd. ...

Z uvedeného vyplýva, že voči Sťažovateľom, ktorí zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny uzavretú nemajú a ani túto regulovanú činnosť nevyužívajú, má Tarifa za RK povahu autoritatívnej poplatkovej povinnosti vyplývajúcej z Cenového rozhodnutia a Vyhlášky ako všeobecne záväzného právneho predpisu. Porušovateľ však nemá právomoc ukladať fyzickým a právnickým osobám žiadnu poplatkovú povinnosť, pričom aj určenie regulovanej ceny je podľa Sťažovateľov potrebné chápať len ako štátnomocenský zásah do zmluvnej slobody účastníkov príslušného záväzkovoprávneho vzťahu v sieťových odvetviach a nie jej nahrádzanie. Povinnosť zaplatenia ceny podliehajúcej cenovej regulácii môže vyplývať len z konkrétneho záväzkovoprávneho vzťahu, a to v podobe protiplnenia za dodávku tovaru alebo poskytnutie služby v sieťových odvetviach.

A keďže v prípade Sťažovateľov sa regulovaná činnosť prístupu a distribúcie neposkytuje, nemožno im ani ukladať povinnosť platiť cenu za jej poskytovanie. Uloženie takejto povinnosti v Cenovom rozhodnutí možno preto považovať za úkon, ktorým Porušovateľ prekročil svoje zákonné kompetencie. ...

O tom, že účelom zavedenia Tarify za RK pre výrobcov elektriny je predovšetkým spoplatnenie výrobcov elektriny bez ohľadu na rozsah využívania príslušnej regulovanej činnosti svedčí aj odôvodnenie konečného znenia ust. § 26 ods. 23 až 25 Vyhlášky: „Jednoznačné ustanovenie, že platba za distribúciu sa bude vzťahovať na všetkých výrobcov elektriny... Zároveň sa explicitne navrhuje povinnosť výrobcov elektriny platiť

platbu za distribúciu regionálnej distribučnej sústavy na základe faktúry, aby nedochádzalo k aplikačným problémom tohto ustanovenia v praxi a k odmietaniu povinnosti platiť pre neexistujúcu zmluvu o pripojení alebo zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.“ ...

Z uvedených dôvodov majú Sťažovatelia za to, že v rozsahu v akom sa má Tarifa za RK uplatňovať voči výrobcom elektriny, ktorí nevyužívajú službu prístupu do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny došlo k prekročeniu právomoci Úradu vykonávať cenovú reguláciu a k porušeniu špecifikovaných základných práv a slobôd Sťažovateľov.»

Sťažovatelia v súvislosti s namietaným porušením svojich práv v príčinnej súvislosti s vyhláškou o regulácii v sťažnosti okrem iného tiež uviedli:

«Vyhláška má však povahu všeobecne záväzného právneho predpisu, vo vzťahu ku ktorému v podmienkach materiálneho právneho štátu platí, že obsah jeho úpravy musí byť všeobecný, a to najmä s prihliadnutím na predmet úpravy ako aj okruh adresátov. Nedodržanie tohto princípu generality právnej normy možno preto považovať za porušenie princípu materiálneho právneho štátu vyplývajúceho z článku 1 ods. 1 Ústavy SR. Ústavný súd SR k tomu uvádza: „Jednou z požiadaviek, ktoré naplňajú právny štát, je aj všeobecne uznávaná požiadavka generality právnej normy, preto v rozpore s citovaným článkom ústavy je právna norma, ktorá sa vzťahuje na určité, vopred známe jednotlivé veci“ (nález spis. zn. PL. ÚS 16/95 zo dňa 24.5.1995). ...

... Ak však cieľom právnej normy je zbaviť určité konkrétne subjekty vlastníctva (čo i len sčasti) či motivácie v ich doterajšej podnikateľskej činnosti, prípadne nájsť „ inú cestu“ ako ich zbaviť vlastníctva (t. j. inak ako cestou individuálneho vyvlastnenia, avšak s rovnakým dopadom), ide o akt, ktorý je skryte určený konkrétnym subjektom, bez ambícií riešiť modelovú situáciu, naopak s cieľom zasiahnuť určité konkrétne práva a povinnosti konkrétnych subjektov. Takýto „predpis“ potom nie je fakticky všeobecne záväzným právnym predpisom, ale individuálnym rozhodnutím Porušovateľa, ktoré je prijaté vo forme Vyhlášky. ...

Ako pritom vyplýva z rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR, pri posudzovaní či v konkrétnom prípade ide o normatívny alebo individuálny právny akt, je potrebné prihliadať nielen na jeho formu, ale tiež na jeho predmet, obsah a účinky (nález

spis. zn. PL ÚS 16/95 zo dňa 24.5.1995). Ústavný súd ČR v rozhodnutí spis. zn. PL. ÚS 24/04 zo dňa 28. 6. 2005 vo vzťahu k ustanoveniu § 3a zákona č. 114/1995 Sb. o vnitrozemskej plavbe uvádza, že predmetné ustanovenie: „upravuje jedinečný prípad, a schází mu tak podstatný materiální znak právní normy, jimž je obecnost. Materiálně se proto nejedná o právní předpis, ale napadené ustanovení je de facto individuálním správním aktem.“

Ak sa pritom bližšie pozrieme na okruh adresátov, predmet, obsah a účinky ustanovení Vyhlášky upravujúcich podrobnosti cenovej regulácie činnosti prístupu do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny, „podľa označenia“ sa síce vzťahujú len na Regulovaný subjekt ako prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy, ale čo do obsahu a účelu majú zjavný dopad na výrobcov elektriny pripojených do distribučnej sústavy Regulovaného subjektu (a teda aj na Sťažovateľov). ...

... Vyhláška je teda vo vzťahu k odberateľom pripojeným do distribučnej sústavy prísne všeobecná, zatiaľ čo vo vzťahu k výrobcom elektriny rieši konkrétnu situáciu ustanovujúc platobnú povinnosť s konkrétnym obsahom.

Takáto selektívnosť v prístupe Porušovateľa vedie Sťažovateľov k záveru, že vyššie uvedenou úpravou „podrobností cenovej regulácie“ vôbec nesledoval ciele v podobe nastavenia všeobecných (modelových) podmienok cenovej regulácie činnosti prístupu do distribučnej sústavy a distribúcie pre výrobcov elektriny, ale len cieľ výberu vopred viac-menej presne definovateľného objemu finančných prostriedkov v prospech Regulovaného subjektu... Sťažovateľom sa tak javí, že primárnym cieľom je odňatie časti majetku výrobcov elektriny pripojených do distribučných sústav, čo však rozhodne nemožno uskutočňovať na základe Vyhlášky a spôsobom, akým to Porušovateľ uskutočňuje.

Povahu citovaných ustanovení Vyhlášky ako individuálneho právneho aktu pritom dokresľuje aj fakt, že v prípade, ak by ústavný súd zrušil napadnuté časti Cenového rozhodnutia, naďalej by súčasťou právneho poriadku boli ustanovenia § 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 Vyhlášky, ktoré výrobcov elektriny (vrátane Sťažovateľov) ukladajú totožnú povinnosť ako zrušené časti Cenového rozhodnutia. Napriek právnej „neexistencii“ individuálneho správneho aktu by tak naďalej existoval dostatočne určitý mechanizmus výpočtu Tarify za RK a podmienok jej uplatňovania vyplývajúci zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

Sťažovatelia sú preto toho názoru, že ust. § 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 Vyhlášky majú de facto povahu individuálneho správneho aktu, v dôsledku čoho je potrebné pristúpiť nielen k zrušeniu napadnutej časti Cenového rozhodnutia, ale aj týchto ustanovení Vyhlášky. Opačný postup by totiž znamenal, že Sťažovateľom bude odňaté právo na súdnu a inú právnu ochranu garantované článkom 46 ods. 2 Ústavy SR a článkom 6 ods. 1 Dohovoru, keďže sa voči uvedeným ustanoveniam Vyhlášky nebudú môcť brániť súdnou cestou.»

Okrem toho sťažovatelia namietajú, že napádaným cenovým rozhodnutím, ako aj vyhláškou o regulácii sú ako výrobcovia elektriny v porovnaní s jej odberateľmi diskriminovaní, pretože na rozdiel od jej odberateľov im nie je priznaná možnosť dojednať si s regulovaným subjektom hodnotu distribučnej (rezervovanej) kapacity, ktorá je v konečnom dôsledku určujúcou pre výpočet platby za prístup do distribučnej sústavy.

Sťažovatelia tiež poukazujú na skutočnosť, že ako výrobcovia elektriny majú s regulovaným subjektom, ktorý je prevádzkovateľom distribučnej siete, uzavreté iba zmluvy o ich fyzickom pripojení do distribučnej sústavy, za ktoré technické (fyzické) pripojenie už raz zaplatili, a teda ich za toto už raz realizované pripojenie nemožno viac spoplatňovať aj v rámci regulovanej činnosti pripojenia do distribučnej siete, pretože táto činnosť je regulovanou činnosťou sui generis, takže «Hodnota maximálnej rezervovanej kapacity teda vôbec nesúvisí so službou prístupu do distribučnej sústavy a nemožno ju stotožniť s distribučnou (rezervovanou) kapacitou, ktorá má byť ako jediná relevantná z hľadiska zabezpečovania a spoplatňovania služby prístupu do distribučnej sústavy distribúcie elektriny.

V napadnutej časti Cenového rozhodnutia a Vyhlášky sa tak bez opory v zákonnej úprave „miešajú“ inštitúty pripojenia do sústavy (maximálna rezervovaná kapacita) s inštitútmi zabezpečenia prístupu do sústavy a distribúcie s cieľom určiť fixnú hodnotu vstupujúcu do výpočtu Tarify za RK pre výrobcov elektriny. Týmto postupom sa však nielen popiera právo výrobcov elektriny dojednať si s Regulovaným subjektom hodnotu rezervovanej kapacity, v akej žiada o prístup do distribučnej sústavy, ale sa tiež bezdôvodne a arbitrárne určuje výrobcom elektriny povinnosť platiť Tarifu za RK v určitej fixnej výške

(zodpovedajúcej 12-mesačnej sadzbe platby za rezervovanú kapacitu) bez možnosti jej ovplyvnenia úpravou spôsobu prevádzky zariadenia na výrobu elektriny. ...

Uvedené len deklaruje quasi fiškálny účel zavedenia Tarify za RK pre výrobcov elektriny, pri ktorom je irelevantné zohľadnenie miery využívania príslušnej regulovanej činnosti a dôraz sa kladie len na výber určitého objemu finančných prostriedkov, ktorý pri určení fixnej platby možno relatívne jednoducho vypočítať vopred. Tým sa súčasne garantuje Regulovanému subjektu určitý výnos od výrobcov elektriny pripojených do jeho distribučnej sústavy, čo takisto nemožno považovať za naplnenie účelu cenovej regulácie...».

Napokon sťažovatelia namietajú, že vyhláška o regulácii a na jej základe vydané cenové rozhodnutie retroaktívne zasiahli do ich postavenia, pretože zasiahli do už prebiehajúceho regulačného obdobia, ktoré podľa regulačnej politiky schválenej Radou pre reguláciu malo trvať od 1. januára 2012 do 31. decembra 2016, do behu tohto obdobia však bolo zasiahnuté bez toho, aby vyhláška pre reguláciu mala akékoľvek ustanovenie o prerušení alebo o skončení takto stanoveného regulačného obdobia, pričom v dôsledku tohto zásahu sa postavenie sťažovateľov ako výrobcov elektriny zhoršilo tým, že im bola uložená do tej doby neexistujúca povinnosť. Uvedeným postupom tak podľa sťažovateľov bolo retroaktívne zasiahnuté do ich legitímnych očakávaní, že v priebehu prebiehajúceho regulačného obdobia nedôjde k zásadným zmenám v pravidlách regulácie, čomu prispôbili aj svoju hospodársku politiku. V tejto súvislosti sťažovatelia v sťažnosti tiež uviedli:

„Zavedenie Tarify za RK pre výrobcov elektriny uprostred stabilizovaného regulačného obdobia prichádza preto do úvahy len v prípade, ak je vecne odôvodnené, vhodné a potrebné k dosiahnutiu sledovaného cieľa, a najmä ak je daný verejný záujem, ktorý preváži nad záujmom výrobcov elektriny na ďalšom trvaní doterajšej právnej úpravy (nález Ústavného súdu ČR spis. zn. Pl. ÚS 17/11 zo dňa 15. 5. 2012).

Porušovateľ však ani pri vydávaní Vyhlášky a ani pri vydávaní Cenového rozhodnutia žiaden verejný záujem nedeclaroval, a tak majú Sťažovatelia za to, že zmena pravidiel cenovej regulácie vzťahujúca sa na výrobcov elektriny nie je uskutočnená ústavno konformným spôsobom, a to z dôvodu, že výrazne zhoršuje ich právne a ekonomické

postavenie, pričom je uskutočnená arbitrárne bez akéhokoľvek verejne známeho zhodnotenia dopadov na trh. Oproti výrobcom v okolitých krajinách pritom dostáva slovenských výrobcov do výrazne nevýhodnejšej pozície.“

V neposlednom rade sťažovatelia vidia porušenie svojho základného práva a práva na ochranu vlastníctva aj v tom, že o sumu tarify z RK, ktorú majú povinnosť platiť regulovanému subjektu, sa im zníži suma doplatku, ktorý im vypláca regulovaný subjekt za výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov (výroba elektriny zo slnečnej energie, pozn.). V dôsledku uvedeného tak podľa sťažovateľov dochádza nielen k zásahu do ich vlastníckeho práva k majetku (príjmu), ktorý legitímne očakávali na základe záruk priznaných im zákonom o podpore obnoviteľných zdrojov, ale sa tým zasahuje aj do ich práva na podnikanie, keďže im bola obmedzená záruka návratnosti investícií, ktoré vložili do zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov. V tejto súvislosti sťažovatelia tiež uviedli:

„Povaha výroby elektriny zo slnečnej energie, pri ktorej podnikajú Sťažovatelia, za predchádzajúcej ani súčasnej ekonomickej situácie (najmä pri cenách elektriny na komoditných trhoch) neumožňovala a dodnes neumožňuje návratnosť investícií počas životnosti zariadenia na výrobu elektriny bez participácie na relevantnom systéme podpory. S ohľadom na záväzok Slovenskej republiky zabezpečiť do roku 2020 minimálne 14 %-ný podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe, prijatím Zákona o podpore pristúpila Slovenská republika k zavedeniu systému podpory, ktorý umožní záujemcom nielen investovať do zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, ale tiež očakávať rozumnú návratnosť svojej investície. ...

... návratnosť investície po zavedení povinnosti platby Tarify za RK, k návratnosti investície nielenže nedôjde v rámci požadovaných 12 rokov, ale pri súčasných cenách elektriny ani počas garantovanej 15-ročnej doby podpory, čo zo zariadení na výrobu elektriny zo slnečnej energie robí v podstate zmarené investície. ...

Sťažovatelia majú pritom za to, že otázka návratnosti investície je úzko spojená s možnosťou tvorby zisku, keďže bez návratnosti de facto niet reálneho zisku. Ten pritom možno celkom jednoznačne považovať za podstatu a zmysel práva na podnikanie garantovaného článkom 35 ods. 1 Ústavy SR.“

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia žiadajú, aby po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné práva a slobody Sťažovateľov vyplývajúce z článku 1 ods. 1, článku 2 ods. 2 a 3, článku 12 ods. 1 a 2, článku 13 ods. 1,2,3 a 4, článku 20 ods. 1 a 4, článku 35 ods. 1, článku 46 ods. 2, článku 55 ods. 2 a článku 123 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj základné práva a slobody vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 49 Zmluvy o fungovaní Európskej únie boli porušené rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0015/2014/E, číslo spisu 8991-2013-BA zo dňa 21.11.2013.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0015/2014/E, číslo spisu 8991-2013-BA zo dňa 21.11.2013 v rozsahu časti A článku I bodov 9.18 až 9.20, článku II príslušného stĺpca prvej tabuľky a druhej tabuľky určujúcich sumu tarify za prístup do distribučnej sústavy pre výrobcov elektriny pripojených do distribučnej sústavy na napäťovej úrovni VVN a VN, článku III príslušného riadku tabuľky určujúceho sumu tarify za prístup do distribučnej sústavy pre výrobcov elektriny pripojených do distribučnej sústavy na napäťovej úrovni NN a článku III prvej vety bodu 8.

Sťažovatelia si uplatňujú náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia.“

Alternatívne sťažovatelia „V prípade, ak sa Ústavný súd SR stotožní s argumentáciou Sťažovateľov o povahe napadnutých ustanovení Vyhlášky ako individuálneho správneho aktu, žiadajú Sťažovatelia Ústavný súd SR, aby vydal aj takýto nález:

Základné práva a slobody Sťažovateľov vyplývajúce z článku 1 ods. 1, článku 2 ods. 2 a 3, článku 12 ods. 1 a 2, článku 13 ods. 1,2,3 a 4, článku 20 ods. 1 a 4, článku 35 ods. 1, článku 46 ods. 2, článku 55 ods. 2 a článku 123 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj základné práva a slobody vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 49 Zmluvy o fungovaní Európskej únie boli porušené

ustanoveniami § 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje ustanovenia § 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike.

Sťažovatelia si uplatňujú náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia.“

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sa sťažovatelia tiež domáhajú, aby ústavný súd prijal dočasné opatrenie, ktorým by pozastavil vykonateľnosť napádaného cenového rozhodnutia a aby ním tiež pozastavil aj účinnosť v petite označených ustanovení vyhlášky o regulácii, pričom svoj návrh v tomto smere odôvodnili takto:

„Výkonom napadnutých častí Cenového rozhodnutia a Vyhlášky v praxi tak bude Sťažovateľom spôsobená nielen závažná ujma na vyššie uvedených základných právach, ale tiež ujma ekonomickej povahy vedúca až k ohrozeniu návratnosti investícií Sťažovateľov do zariadení na výrobu elektriny, ktoré prevádzkujú..., čo môže mať tiež za následok neschopnosť niektorého zo Sťažovateľov splácať poskytnuté úvery a hrozbu úpadku vedúceho až k vyhláseniu konkurzu. Reálne tak hrozí, že predmetné náhle a neočakávané spoplatnenie Sťažovateľov zasiahne neústavné a nezákonne nielen do práv a majetku Sťažovateľov, ale je spôsobilé tiež ukončiť podnikanie niektorého z nich.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľmi namietané porušenie nimi označených základných práv a práv zaručených ústavou, dohovorom, dodatkovým dohovorom a zmluvou o EU, k porušeniu ktorých malo dôjsť v príčinnej súvislosti s rozhodnutím úradu pre reguláciu č. 0015/2014/E, 8991-2013-BA z 21. novembra 2013, ako aj ustanoveniami § 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 vyhlášky o regulácii.

V súvislosti so sťažnosťou sťažovateľov ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že na ústavnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 2375/2014 prebieha konanie podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) na vyslovenie nesúladu § 26 ods. 23, 24, 25 a 26, ako aj § 29 ods. 13 vyhlášky o regulácii s ústavou, dohovorom, dodatkovým protokolom, ako aj s inými zákonnými normami, ktoré sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

Podľa čl. 125 ods. 3 ústavy ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich do súladu s ústavou, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. b) a c), aj s inými zákonmi, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. d), aj s nariadeniami

vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde nález, ktorým sa zistil nesúlad právnych predpisov s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, vyhlási sa spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Nález je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 1 zákona o ústavnom súde právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu v Zbierke zákonov.

Podľa § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde právoplatné rozhodnutia vydané v občianskoprávnom alebo správnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté; povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľov je v prvom rade založená na ich konštatovaní o ústavnej neudržateľnosti § 26 ods. 23, 24 a 26 a § 29 ods. 13 a 14 vyhlášky o regulácii, a v tom dôsledku aj cenového rozhodnutia úradu pre reguláciu, ktoré bolo vydané na jej základe a do ktorého sa tak prevtelili aj označené ustanovenia tejto vyhlášky o regulácii, o ktorých súlade s ústavou už ústavný súd koná na základe návrhu subjektu na to oprávneného podľa § 37 ods. 1 v spojení s § 18 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde (t. j. na základe návrhu poslancov národnej rady, pozn.), je za danej procesnej situácie podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľov bezpredmetná, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že ústavný súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľov o charaktere vyhlášky o regulácii ako individuálneho správneho aktu, ktorého ústavnosť by bolo možné preskúmať v konaní o individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vyhláška o regulácii je všeobecne záväzným právnym predpisom (nie sú v nej menovite označené subjekty, na ktoré by sa mala vzťahovať, pozn.), ústavnosť, resp. súlad s ústavou s ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas národná rada a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, môže ústavný súd preskúmavať iba na základe návrhu na to zákonom oprávnených subjektov, medzi ktoré sťažovatelia nepatria. Takýmito subjektmi podľa § 37 ods. 1 v spojení s § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákona o ústavnom súde sú:

- a) najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky,
- b) prezident Slovenskej republiky,
- c) vláda Slovenskej republiky,
- d) súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou,
- e) generálny prokurátor Slovenskej republiky,
- f) verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov už po jej predbežnom prerokovaní vo vzťahu k namietanej vyhláške o regulácii odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ ide o sťažovateľmi namietané rozhodnutie úradu pre reguláciu č. 0015/2014/E, 8991-2013-BA z 21. novembra 2013, ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie, ktoré bolo vydané na základe účinného všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorého protiústavnosť autoritatívne nevyslovil orgán verejnej moci na to legitimovaný (t.j. ústavný súd), nemôže byť bez ďalšieho považované za protiústavné a vo svojej postate porušujúce základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

Zo samotnej sťažnosti vyplýva, že rozhodnutie úradu pre reguláciu č. 0015/2014/E, 8991-2013-BA z 21. novembra 2013 v jeho sťažovateľmi napádaných častiach v podstate „kopíruje“ sporné a sťažovateľmi tiež napádané ustanovenia vyhlášky o regulácii,

o ústavnosti ktorých, tak ako už bolo uvedené, ústavný súd už koná v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 2375/2014, výsledok ktorého bude mať napokon v zmysle citovaného ustanovenia § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde, vplyv aj na samotnú „životnosť“ a záväznosť sťažovateľmi napádaného rozhodnutia úradu pre reguláciu č. 0015/2014/E, 8991-2013-BA z 21. novembra 2013.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľov už po jej predbežnom prerokovaní, aj vo vzťahu k napádanému cenovému rozhodnutiu ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Kedže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádanej vyhlášky o regulácii a cenového rozhodnutia, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti, ktorými sa sťažovatelia domáhali ich priznania, už nerozhodoval.

Z dôvodu omietnutia sťažnosti ako celku bolo tiež bez právneho dôvodu aj rozhodovanie o návrhu sťažovateľov na vydanie dočasného opatrenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2014